

Temat: Od kamienia do kodeksu- historia książki

Klasa: V – VI

Czas trwania zajęć: 90 min.

Cele ogólne:

- zapoznanie uczniów z historią pisma i książki
- zapoznanie z materiałami, z których wykonane były książki

Cele operacyjne:

Po lekcji uczeń potrafi:

- wyjaśnić gdzie i z czego wytwarzano książki na przestrzeni wieków
- opisać poszczególne rodzaje materiałów, z których były wykonane
- opisać różne formy książek, wskazać ich wady i zalety
- opisać rodzaje narzędzi pisarskich oraz wskazać materiał, na którym nimi pisano
- wyjaśnić pojęcia: pismo piktograficzne, pismo klinowe, hieroglify, papirus, pergamin, palimpsest, skryba, skryptorium, inicjał, iluminacja, rubrykowanie, manuskrypt, książka drzeworytowa (ksylograficzna), książka drukowana, tabliczka, zwój, kodeks
- wskazać różnice między książką rękopiśmienną a drukowaną

Metody:

- słowna: rozmowa kierowana, pogadanka, wykład
- oglądowa: prezentacja multimedialna wraz z ekspozycją materiałów, z których wykonane były książki (tabliczki gliniane i drewniane - woskowe, zwoje papirusowe, karty pergaminowe, papier czerpany, różne rodzaje papieru), faksymile książek średniowiecznych, film pt. „Warsztat pracy skryby i iluminatora. Krok po kroku”
- gry dydaktyczne

Formy pracy:

- indywidualna
- zbiorowa (praca z całą grupą)

Środki dydaktyczne:

- karty z pismem klinowym
- karty z hieroglifami
- kartki z inicjałami
- kartki do narysowania własnych inicjałów
- gęsie pióra i atrament

- karty pracy z krzyżówką
- faksymile ksiąg średniowiecznych
- tabliczki gliniane i woskowe
- karty papirusu, zwoje papirusowe
- karty papieru czerpanego
- prezentacja na temat historii pisma i książki

Przebieg lekcji:

1. Wprowadzenie do zajęć
  - powitanie, podanie tematu lekcji oraz planu, według którego będą omawiane dzieje książki.
2. Omówienie zagadnień (wykorzystując prezentację i przygotowane materiały):
  - powstanie pisma (malowidła naskalne, kipu, wampum, pismo obrazkowe (piktograficzne), klinowe, hieroglify, pismo łacińskie)
  - etapy ewolucji książki, tj. materiały piśmiennicze i forma książki – od starożytnej do współczesnej (kamień; glina, wosk – tabliczki; papirus – zwoje; pergamin, papier – kodeksy)
  - narzędzia pisarskie (m.in. trzcina, rylec, pióra)
  - powstanie papieru
  - książka rękopiśmienna - jej wygląd i użytkowanie w średniowieczu
  - książka drzeworytowa
  - wynalazek druku.
3. Prezentacja filmu pokazującego warsztat pracy skryby i iluminatora.
4. Ćwiczenia utrwalające poznane wiadomości – karty pracy ucznia:
  - krzyżówka utrwalająca nowe pojęcia
  - karty do ćwiczeń z pismem klinowym
  - karty z pismem hieroglificznym
  - ćwiczenia w pisaniu gęsim piórem z użyciem atramentu.
5. Zabawy dydaktyczne z wykorzystaniem tablicy multimedialnej
  - ćwiczenia sprawdzające zrozumienie tematu zajęć – wykorzystanie gry „Milionerzy” (LearningApps)
  - ćwiczenia utrwalające nowe pojęcia – łączenie w pary pojęć i ilustracji (LearningApps).
6. Omówienie zadań i podsumowanie zajęć.

Małgorzata Czuba

Wydział Gromadzenia i Uzupełniania Zbiorów Zwartych i Specjalnych

17.04.2023